

2011

Tööhõive ülevaade 2006-2011 I kvartal

Maaettevõtluse büroo
Põllumajandusministeerium

01.06.2011

SISUKORD

1. Kasutatavad mõisted	3
2. Tööhõive üldine olukord Eestis	4
3. Maa-asulate tööaliste hõiveseisund 2009-2011. aastate I kvartalis.....	6
4. Registreeritud töötud 2009-2011. aasta I kvartalis	8
5. Kokkuvõtteks.....	10

1. KASUTATAVAD MÕISTED

Tööealised — rahvastiku majandusliku aktiivsuse uurimise aluseks võetav rahvastik vanuses 15–74 ehk tööjõu-uuringu objekt.

Tööga hõivatud isikud — ettevõttes töötavad isikud, olenemata nende töönädala pikkusest.

Töötaja — ettevõttes tööandjaga kokkuleppe (lepingu) alusel töötav isik, kes saab töö eest rahalist tasu (palk, töötasu, honorar, tänuraha, tükitöötasu, kompensatsioon).

Töötu — isik, kelle puhul on samal ajal täidetud kolm tingimust: on ilma tööta (ei tööta mitte kusagil ega puudu ajutiselt töölt); on töö leidmisel valmis kohe (kahe nädala jooksul) tööd alustama; otsib aktiivselt tööd.

Mitteaktiivne — isik, kes ei tööta ega otsi tööd (õpilased, pensionärid, lapsehoolduspuhkusel olijad, töövõimetud, heitunud isikud).

Heitunu — isik, kes on loobunud tööotsinguist, sest on kaotanud lootuse tööd leida.

Tööhõive määr — hõivatute osatähtsus tööealises rahvastikus.

Tööjõus osalemise määr ehk aktiivsuse määr — tööjõu osatähtsus tööealises rahvastikus.

Töötuse määr ehk tööpuuduse määr — töötute osatähtsus hõivatute ja töötute summas.

Brutokuupalk - sisaldab tasusid koos kohustuslike maksetega (tulumaks, töötuskindlustusmaks ja kohustatud isiku kohustusliku kogumispensioni makse).

Realpalk – inflatsiooniga korrigeeritud palk; kaupade ja teenuste hulk, mida saab tinglikult osta hinnaindeksiga korrigeeritud rahalise palga eest.

Tööviljakus - lisandväärtus/keskmise hõivatute arv.

2. TÖÖHÕIVE ÜLDINE OLUKORD EESTIS

Eestis teeb Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) metoodikale tuginevat tööjõu-uuringut Statistikaamet, küsitledes juhusliku valiku alusel igas kvartalis umbes 2 200 leibkonna tööealisi ehk 15-74-aastaseid liikmeid.

Aastate 2006-2010 jooksul on Eestis hõivatute arv vähenenud 646,3-st kuni 570,9 tuhandeni (-11,7%).

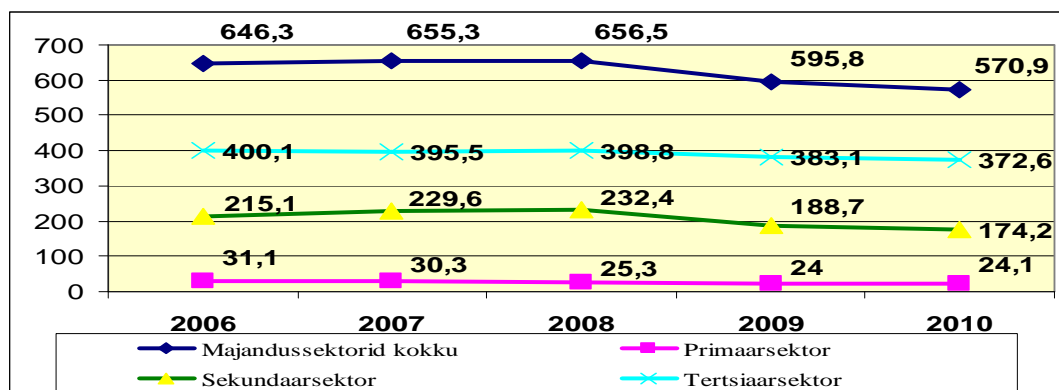
Tabel 1. Hõivatute arv majandussektorite lõikes, 2006-2010, tuhandetes

	2006	2007	2008	2009	2010
Majandussektorid kokku	646,3	655,3	656,5	595,8	570,9
Primaarsektor	31,1	30,3	25,3	24,0	24,1
Sekundaarsektor	215,1	229,6	232,4	188,7	174,2
Tertsiaarsektor	400,1	395,5	398,8	383,1	372,6

Allikas: Eesti Statistikaamet

Hõive vähenes aastatel 2006-2009 primaarsektoris 31,1-st kuni 24 tuhandeni (-22,8%) ja sekundaarsektoris 215,1 tuhandest kuni 188,7 tuhande hõivatuni (-12,3%). Sama ajavahemiku jooksul vähenes hõivatute arv 17 tuhande ehk 4,2% võrra tertsiaarsektoris. Hõivatute arv suurenes 2010. aastal primaarsektoris 100 hõivatuni võrra (+0,4%) ja vähenes 14 500 võrra sekundaarsektoris (-7,7%) ning tertsiaarsektoris 10 500 hõivatuni võrra (-2,7%).

Joonis 1. Hõivatud majandussektorite lõikes, 2006-2010, tuhandetes

Allikas: Eesti Statistikaamet

Tööhõive kõrgperiood aga langes ajale (2008), mil majandusaktiivsus eelneva aastaga võrreldes oli juba languses ning 2009. aasta jooksul vähenes hõivatute arv 60 700 töötaja võrra (-9,2%). Tööturu ja reaalmajanduse trendide nihkesoleku üheks põhjuseks on see, et esmase reaktsioonina vähenenud tegevusmahtudele rakendati tööandjate poolt pigem osalist tööaega ja palgakärpeid.

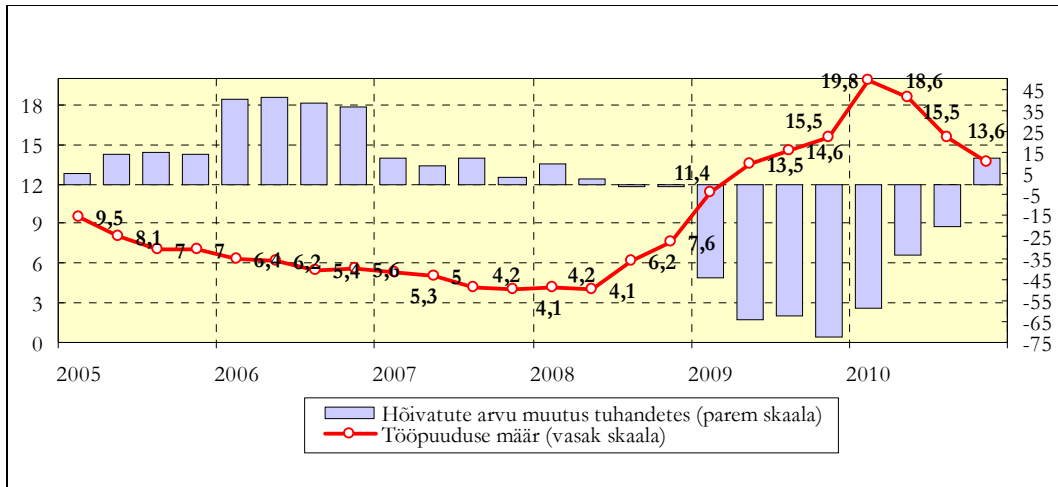
Eesti tööturгу mõjutasid maailmamajanduse jähnemise tagajärjed alates 2008. aasta viimasest kvartalist. Koos ekspordi vähenemisega kahanes ka import ning inimesed ei tarbinud enam kaupu ja teenuseid senise hooga. Eesti peamiste kaubanduspartnerite oluliselt nõrgenenud majandusolukord mõjutas Eesti ekspordi järjest enam.

Kiirenev nõudluse vähenemine jätkus järgneval aastal nii kodu- kui ka välisriikidele ning alates 2009. aasta I kvartalist mõjus see hõive vähenemisele märgatavalt. 2009. aastal vähenes enamiku tegevusalade lisandväärtus. See kasvas vaid metsamajanduses,

kalapüügis ning avalikus halduses ja riigikaitstes, kuid nende kolme tegevusala osatähtsus majanduse kogulisandväärtuses oli väike. Tegevusaladest mõjutas hõive vähenemist kõige rohkem töötlev töötus, kus hõivatute arv vähenes aastaga 27 000 võrra ja ehitus, kus aastaga kaotas töö 18 000 inimest.

2009. aasta IV kvartaliga võrreldes vähenes hõivatute arv 2010. aasta I kvartalis 4,6%, eelmise aasta sama kvartaliga võrreldes aga 9,6%. Tööhõive on vähenenud rohkem meeste hulgas, mistõttu naiste osatähtsus tööhõives kasvab. Aastaga vähenes hõivatute arv 40 000 mehe ja 18 000 naise võrra. Tänavu I kvartalis olid 54% hõivatutest naised, aasta tagasi 52%.

Joonis 2. Tööhõive ja töötus 2005-2010, kvartalite lõikes

Allikas: Eesti Statistikaamet.

Tööga hõivatute arv oli 2010. aasta I kvartalis 554 000, mis on Eesti taasiseseisvusaja väiksem hõivatute arv. Tegevusaladest on hõive vähenemist kõige rohkem mõjutanud ehitus, kus hõivatute arv vähenes aastaga 23 000 võrra (36%). Töötlevas tööstuses oli 17 000, kaubanduses 10 000 hõivatut vähem kui aasta tagasi.

Kui 2009. aasta I kvartalis oli töötuid 79 000, siis 2010. aasta samal perioodil juba 136 900 ehk 1,7 korda rohkem. Töötuse määr tõusis 2009. aasta I kvartali 11,4 protsendilt 2010. aasta esimeses kvartalis 19,8 protsendini.

Töötuid oli 2011. aasta I kvartalis 99 000 ja töötuse määraks kujunes 14,4%. 2010. aastal kiiresti vähenema hakanud töötus tänavu I kvartalis veidi kasvas. Töötajate-uuringu andmetel põhinev töötute hinnanguline arv, mis IV kvartalis vähenes 93 000-ni, kasvas tänavu I kvartalis 6 000 võrra. 2010. aasta alguses 19,8%-ni tõusnud töötuse määr vähenes aasta lõpus 13,6%-ni, tänavu esimeses kvartalis tõusis aga 14,4%-ni.

Tööga hõivatuid oli I kvartalis 591 000, mis on 2000 ehk 0,3% vähem kui eelmises kvartalis. 2010. aasta I kvartaliga võrreldes oli hõivatuid 38 000 ehk 6,8% rohkem. Aastaga on tööhõive kasvanud enamikul tegevusaladel. Kõige rohkem mõjutasid hõive kasvu töötlev tööstus ja ehitus, kus 2010. aasta I kvartaliga võrreldes oli hõivatuid vastavalt 22 000 ja 9000 rohkem.

Võrreldes 2010. aasta IV kvartaliga kasvas töötus veidi tööhõive vähenemise tõttu, peamiselt aga rahvastiku majandusliku aktiivsuse suurenemise tõttu. 15–74-aastasi mitteaktiivseid inimesi oli tänavu I kvartalis 339 000, mis on 9000 vähem kui eelmises kvartalis. Mitteaktiivsete hulgas vähenes õppijate, koduperenaiste ja pensionäride arv, sest tööturu olukorra paranemine on neid innustanud tööd otsima. Õppijate arv väheneb

lisaks ka õppimisealiste noorte arvu vähenemise tõttu. Heitunud ehk tööotsingutest loobunud oli I kvartalis alla 10 000, mis on samuti veidi vähem kui eelmises kvartalis.

2011. aastal oodatakse 4%-list sisemajanduse koguprodukti suurenemist ja 2,2%-list hõive kasvu ning töötuse määra vähenemist 13,5%-ni.

3. MAA-ASULATE TÖÖEALISTE HÕIVESEISUND 2006-2011. AASTATE I KVARTALIS

2006-2008. aastate I kvartalite võrdluses on maa-asulate hõivatute üldarv kasvanud 5,5 tuhande hõivatu, ehk 3%. Järgnes hõivatute arvu vähenemine 2009. aasta I kvartalis 13 300 võrra (-7,1%) ja 2010. sama perioodi jooksul veel 10 300 hõivatu võrra (-6,0%). Majandusolukorra paranedes on 2011. aasta I kvartalis toimunud hõive suurenemine 11 000 võrra (+6,8%).

Tabeli 2 andmetest on näha, et 2006-2008. aastate I kvartali arvestuses on tööhõive määr maapiirkonnas kasvanud 57,5%-st kuni 59,2%-ni.

Tabel 2. Maa-asulate 15-74-aastaste hõive seisund, 2006-2011. a (I kvartal)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Tööjõud, tuhat	193,9	191,7	197,2	193,4	196,9	199,9
..hõivatud, tuhat	180,7	180,5	186,2	172,9	162,6	173,6
..töötud, tuhat	13,1	11,1	11,0	20,5	34,3	26,3
Mitteaktiivsed, tuhat	120,5	123,9	117,2	120,8	116,4	111,8
15-74-aastased kokku, tuhat	314,4	315,6	314,4	314,2	313,3	311,7
Tööjõus osalemise määr, %	61,7	60,7	62,7	61,6	62,9	64,1
Tööhõive määr, %	57,5	57,2	59,2	55,0	51,9	55,7
Töötuse määr, %	6,8	5,8	5,6	10,6	17,4	13,2

Allikas: Eesti Statistikaamet

Majanduskeskkonna järsk halvenemine 2008. aasta lõpus näitas, et tööjõukulude kärpimiseks on lisaks palkade langetamisele vältimatu ka töötajate arvu vähendamine.

Süveneva majanduslanguse tagajärjel alanes tööhõive määr 2009. aasta I kvartalis 55%-ni ning 2010. aasta samal perioodil 51,9%-ni, millele järgnes 2011. aasta I kvartalis tööhõive määra kasv kuni 55,7%-ni.

Suurenenud on liikumised mitteaktiivsusest töötusesse, mistõttu on maa-asulates pidevalt vähenenud mitteaktiivsete arv. Tööealistel on mitteaktiivsuse domineerivateks põhjusteks õppimine, tervislik seisund ja lapsehoolduspuhkusel olemine. Kui 2006. aasta I kvartalis oli 120 500 mitteaktiivset siis 2011. aasta samal ajal 111 800, ehk 7,2% vähem.

Mitteaktiivsete hulka kuuluvad õpilased, lapsehoolduspuhkusel olevad vanemad, pereliikme hooldamisega seotud isikud, puudega inimesed, koduperenaised, heitunud ja kinnipidamisasutuses viibijad.

Aastakeskmises arvestuses toimus aastatel 2006-2008 hõivatute arvu kasv 4 200 võrra (2,3%), kuid 2009. aastal oli majanduskriisi tõttu hõivatuid juba eelnenud aastaga võrreldes 17 400 vähem (-9,4%). Hõivatute arvu mõõdukas vähenemine (-2,4%) jätkus 2010. aastal (-4 000 hõivatut).

Seejuures toimus Eestis 2006-2008. aastate jooksul hõivatute arvu tagasihoidlik suurenemine ümbertöötlevas sektoris 3,4% ja teenindussektoris – kasv 8,2%. Aastatel 2009 ja 2010 langes hõive töötlevas sektoris vastavalt 11 800 ja 1 400 hõivatut, ehk

18,4% ja 2,7% võrra. Teenindusvaldkonna hõivatute vähenemine oli mõõdukas, ehk vastavalt – 3 600 ja 3 800 inimese võrra s.o 3,6% ja 3,9%.

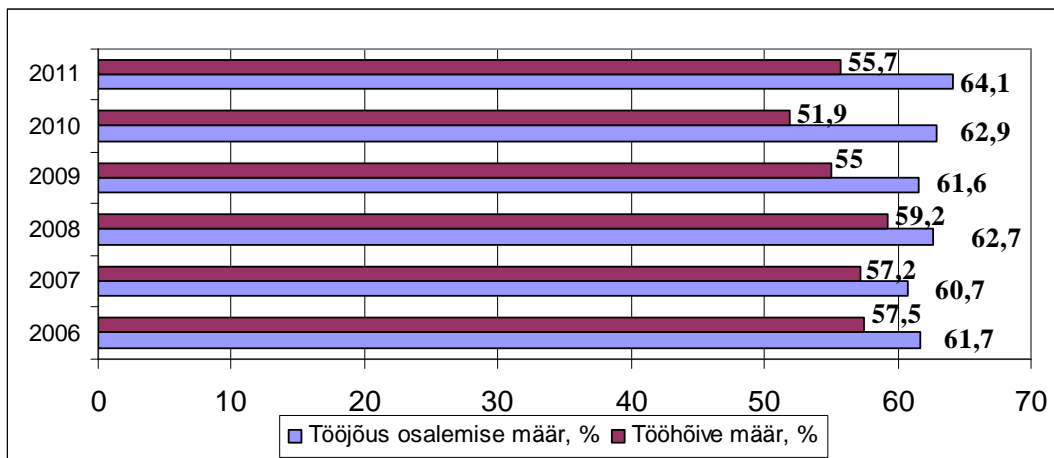
Tabel 3. Maa-asulate hõivatute arv majandussektorite lõikes, 2006-2010, tuhandetes

	2006	2007	2008	2009	2010
Majandussektorid kokku	181,3	184,9	185,5	168,1	164,1
Primaarsektor	25,7	24,1	20,3	18,2	19,4
Sekundaarsektor	62,1	64,3	64,2	52,4	51,0
Tertsiaarsektor	93,4	96,5	101,1	97,5	93,7

Allikas: Eesti Statistikaamet

Primaarsektoris oli hõivatud 2006. aastal eelneva aastaga võrreldes 300 inimest rohkem (+1,2%), kuid järgnevatel aastatel vähenes hõive 25 700-st kuni 18 200-ni 2009. aastal (-7 500 hõivatut, ehk 29,2%). 2010. aastal oli täheldav hõive suurenemine 1 200 võrra (+6,6%).

Joonis 3. Maa-asulate tööealiste tööhõive ja töötajate osalemise määr 2006-2011, I kv (%)

Allikas: Eesti Statistikaamet

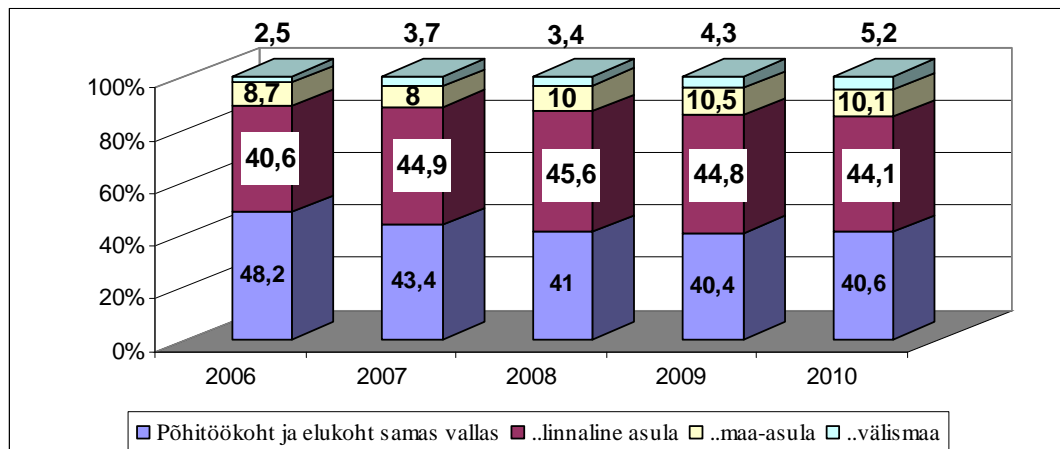
Mitteaktiivsete arv vähenes maapiirkonnas aastate 2006-2008 (I kvartal arvestuses) 3 300 võrra ehk 2,7% võrra, kuid seejärel suurenes 2009. aastal eelnenud aasta sama perioodiga võrreldes 3 600 võrra (+3,1%). 2010. aasta I kvartalis alanes mitteaktiivsete arv 116 400-ni (-3,6%) ja 2011 aasta samal perioodil 111 800-ni (-4%), mis on seotud nii tööealiste üldarvu vähenemisega, kui ka pensioniealiste ja õpingutega seotud isikute arvu kahanemisega.

Seoses majanduslangusega kasvas maapiirkonnas 2009. aasta esimeses kvartalis töötute arv 20,5 tuhandeni, mis oli eelmise aasta sama perioodiga võrreldes 1,9 korda rohkem ning töötuse määr kasvas 5,6%-lt kuni 10,6%-ni. 2010. aasta esimeses kvartalis oli töötuid juba 34,3 tuhat ja töötuse määr suurenes 17,4%-ni. Majandusolukorra paranedes vähenes 2011. aasta I kvartalis töötus 13,2%-ni ja töötuid oli eelnenud aasta sama perioodiga võrreldes 8 000 võrra vähem.

2011. aasta I kvartalis kasvas lisandväärtus põllumajanduses, metsamajanduses, mäetööstuses, töötlevas tööstuses, elektrienergia, gaasi ja veevarustuses ning kinnisvara, rentimise ja äritegevuse tegevusalal. Lisandväärtuse vähenemine aeglustus hulgi- ja jaekaubanduses, hotellide ja restoranide, finantsvahenduse ning veonduse, laonduse ja side tegevusalal.

Ehituse, töötleva tööstuse, kaubanduse, hariduse ning tervishoiu- ja sotsiaaltöö valdkonnas töökoha kaotanud ja maale elama jäänud spetsialistidel ja oskustöölistel on kohapeal üha raskem rakendust leida, mistõttu nad on sunnitud vastuvõetavat tööd ja teenistust otsima mujal – peamiselt linnades või välismaal.

Joonis 4. Maa-asulate hõivatud põhitöökoha asukoha järgi, 2006-2010, %

Allikas: Eesti Statistikaamet

Põhilised tööalase pendelrände sihtpunktid on oma maakonnakeskused. Erandiks on Rapla maakond, kus Raplast suurem mõju on Tallinnal.

Vaatama suurtele raskustele on põllumehed oma ettevõtted toimimas hoidnud, mistõttu on tööpuudus väiksem, kui olla võiks. 2010. aastal suurenes põllumajanduses, metsanduses ja kalapüügis hõivatute arv 1 200 inimese võrra.

Sisenõudluse jätkuvalt madal aktiivsus nõuab tööjõu suunamist sektoritesse, mis tegelevad rohkem ekspordiga. Samuti on võtmetähtsusega, et tööhõives kasvaks suurema tootlikkusega sektorite osakaal, mis eeldab muu hulgas esmalt tööjõu üldise kvalifikatsiooni taseme tõusu. Kui võrdlemisi suur osa elanikkonnast pakub madala lisandväärtusega teenuseid (hotellindus, maaturism, toitlustus, kaubandus jne), siis peab selle kõrval olema ka väga kõrge tootlikkusega töötlev tööstus ja välisturgudele orienteeritud teadmusmahukaid teenuseid pakkuvad sektoreid.

4. REGISTREERITUD TÖÖTUD 2009-2011. AASTA I KVARTALIS

Töötukassas saavad ennast töötuna arvele võtta töötud vanuses 16 aastat kuni vanaduspensioniiiga ning töötukassa avaldatavad andmed näitavad, kui suur on registreeritud töötus. Registreeritud töötute arv ja tööjõu-uuringu andmetel põhinev töötute arv erinevad juba seepärast, et uuring hõlmab suuremat vanuserühma.

Majanduskriisi ajal on märgatav, et töö kaotanud inimesed pöörduvad üha enam Töötukassa poole, kust saab erinevaid teenuseid, töötutoetust ja töötuskindlustushüvitust. Paljud töötud vajavad tööerakendamiseks täiendus- või ümberõpet, karjääriinõustamist, praktikavõimalust jm töötamiseks ettevalmistavaid teenuseid.

2009. aasta jooksul on registreeritud töötute arv kasvanud 2,9 korda (sealhulgas valdades 2,8 ja linnades 2,9 korda). Neljakordse töötute arvu kasvu poolest paistsid silma

Harjumaa vallad (aasta algusest lisandus 3 897 töötut). 3,2-kordne kasv oli Pärnumaa (+1 368) ning 3,1-kordne Raplamaa (+1 576) ja Hiiumaa (+265) valdades.

Töötute arvu kasv jätkus ka 2010. aasta jooksul. Rohkem oli töötuid I kvartali lõpuks (95 087), kuid järgnevate kvartalite jooksul toimus töötute arvu järk-järguline vähenemine ning aasta lõpuks oli registreeritud 65 260 töötut (1,5-kordne vähenemine).

Tööturuamet registreeris valdades 2009. aasta 31. märtsi seisuga 17,7 tuhat töötut, ehk 3,2 korda enam, kui eelnenud aasta I kvartali lõpus. 2010. aasta sama perioodi lõpuks oli maal juba 29,8 tuhat töötut, mis oli omakorda 1,7 korda rohkem kui 2009. aastal.

Töötuks registreerimise aktiivsus kasvas 2009. aastal märgatavalt võrreldes majanduslikult heade aegadega, mil paljud inimesed leidsid kiiresti omal käel uue töö.

Tabel 4. Registreeritud töötute arv kohalikes omavalitsusüksustes, 2009 - 2011
(I kvartali lõpu seisuga)

	31.03.09	31.03.10	31.03.11	2011/2009 muutus, %
EESTI	54 979	95 087	65 831	19,7
Töötud linnades	37 294	65 291	44 682	19,8
Töötud valdades	17 685	29 796	21 149	19,6
Harju maakonna vallad	2 796	5 703	3 630	29,8
Hiiu maakonna vallad	236	432	345	46,2
Ida-Viru maakonna vallad	1 420	2 217	1 779	25,3
Jõgeva maakonna vallad	787	987	766	-2,7
Järva maakonna vallad	1 060	1 698	1 138	7,4
Lääne maakonnavallad	546	911	728	33,3
Lääne-Viru maakonna vallad	1 592	2 852	2 025	27,2
Põlva maakonna vallad	1 005	1 557	1 184	17,8
Pärnu maakonna vallad	1 453	2 706	1 908	31,3
Rapla maakonna vallad	1 444	2 593	1 963	35,9
Saare maakonna vallad	734	1 063	777	5,9
Tartu maakonna vallad	1 503	2 520	1 629	8,4
Valga maakonna vallad	675	992	804	19,1
Viljandi maakonna vallad	1 213	1 794	1 186	-2,2
Võru maakonna vallad	1 221	1 771	1 287	5,4

Allikas: Eesti Töötukassa

Registreeritud töötute osakaal töajajast oli 2009. aasta I kvartali lõpus 7,3%, 2010. aasta samal ajal aga juba 13,9%, mis 2011. aasta samaks perioodiks vähenes 8 647 võrra (-29%) ja töötute osakaaluks oli 10,8%.

Väiksem registreeritud töötute arvu kasv 2010. aasta I kvartali lõpuks (1,3 – kordne) oli Jõgeva- (+100) ja Saaremaa (+329) valdades, kus registreeritud töötute osakaal oli aga Eesti keskmisest (13,9%) väiksem - vastavalt 9,5% ja 12,8%.

2011. aasta samaks perioodiks on Jõgevamaa valdades töötute arv vähenenud 221 võrra (-22,1%) ja Saaremaa valdades 286 võrra (-26,9%), registreeritud töötute osakaaluks oli nimetatud maakondades vastavalt 7% ja 8,8% ning Tartumaal 7,3%.

Võrreldes 2009. aasta I kvartali lõpuga on 2011. aasta samaks ajaks registreeritud töötute arv vähenenud ainult Jõgevamaa (-2,7%) ja Viljandimaa valdades (-2,2%).

2009. aastal oli töötus kõrgem Ida-Virumaal (12,7%), Võrumaal (11,8%) ja Valgamaal (11,5%). 31.03.2010 seisuga oli samuti kõige suurem töötute osakaal Ida-Viru- (20,9%), Võru- (17,3%) ja Valgamaal (17,1%).

2011. aasta I kvartali lõpus oli suurem töötute osakaal Ida-Virumaal (16,1%), Valgamaal (13,4%) ja Hiiumaal (13,3%) ning Põlvamaal (13%).

Töötukassa andmetel osalesid töötud tööalasel koolitusel 2011. aasta aprillis 3 226 ja tööotsingu koolitusel (tööotsingu töötoas) 851 korral. Tööpraktikal osales 577, tööharjutusel 505 ning tööklubis 1 039 inimest. Karjäärinõustamise teenust osutati 1 700 inimesele. Ettevõtluse alustamise toetuse abil sai ettevõtte luua 50 inimest, kelle äriplaanide kohaselt luuakse 71 uut töökohta. Palgatoetusega rakendus aprillis tööle 582 inimest. Kokku oli aprillis palgatoetusega töötamas 3 905 inimest.

Töötukassa maksis aprillis töötuskindlustushüvitist 14 022 inimesele ehk 20% kuu jooksul arvel olnud töötutest. Keskmise täiskalendrikuu eest makstud hüvitis oli 289 eurot ning hüvitise maksmisele kulus kokku üle 3,6 miljoni euro. Ligikaudu 64 euro suurust töötutoetust sai aprillis 11 390 ehk 16% kuu jooksul arvel olnud töötutest.

Kindlustushüvitist koondamise korral määras töötukassa 474 inimesele. Keskmise aprillis määratud hüvitis oli 1 113 eurot ja hüvitise kulu oli ligi 578 tuhat eurot.

Tööandja maksejõuetuse hüvitise määras töötukassa aprillis 308 inimesele. Keskmise määratud hüvitis oli 1 727 eurot ning hüvitise maksmiseks kulus töötukassal aprillis 804 tuhat eurot.

2011. aasta aprillis langes registreeritud töötute arv juba kolmandat kuud järjest ning seejuures rohkem kui eelnevatel kuudel. Kuu lõpus oli töötuna arvel 62 009 inimest ehk 9,6 protsenti 16-aastasest kuni pensioniealisest tööjõust.

Tootmisettevõtetes on tööjõukulude kärped tänaseks seljataga ning edaspidised arengud sõltuvad paljuski sellest, kas nõudluse taastumine kujuneb ootuste kohaselt. Majanduse edasise arengu suhtes on oluline, kuidas edaspidi toimub tööjõu ümberpaigutumine ja täiendõpe. Kuna ehitusturg lähiajal buumiaegsete mahtudeni ei jõua, on vabanenud tööjõud oma enamuses juba leidnud rakendust mujal.

5. KOKKUVÕTTEKS

Vaatama sellele, et Statistikaameti esialgsel andmetel kasvas Eesti majandus 2011. aasta esimeses kvartalis 8 protsenti eelmise aasta sama kvartaliga võrreldes jääb tööturгу lähiperioodil veel mõjutama 2008-2010. aastate keeruline olukord ettevõtete majandustegevuses. Majanduse elavnemine on kujunenud oodatust küll mõnevõrra kiiremaks, kuid ettevõtjad eriti ei kiirusta uute töötajate värbamisega. Sellest tulenevalt on Eestis jälgitav tavapärane viitaeg majanduse kasvufaasi pöördumise ja tööturu reageerimise vahel.

Tööpuudus jätkas kasvu 2010. aasta jooksul ning saavutas kõrgtaseme 2010. aasta I kvartalis (töötuse määr 19,8%). Edasine tööpuuduse langus on olnud mõõdukas, alanedes 2011. aasta I kvartalis 13,2% juurde.

Töoga hõivatuid oli I kvartalis 591 000, mis on 2000 ehk 0,3% vähem kui eelmises kvartalis, kuid 2010. aasta I kvartaliga võrreldes oli hõivatuid 38 000 ehk 6,8% rohkem. Aastaga on tööhõive kasvanud enamikul tegevusaladel. Kõige enam mõjutasid hõive kasvu töötlev tööstus ja ehitus, kus 2010. aasta I kvartaliga võrreldes oli hõivatuid vastavalt 22 000 ja 9 000 rohkem. Märnatavalt kasvas hõive lisaks eeltoodule ka info ja side ning veonduse ja laonduse tegevusaladel, vastavalt 5000 ja 3200 inimese võrra. Kuna majanduskasvu kiirenemise taga on elavnenu d eksport, siis on ka hõive suurenemine toimunud peamiselt ekspordiga seotud tegevusaladel.

2008. aastal algas palgakasvu alanev trend, kuid palk kasvas veel 13,1% võrra kuni 825,23 euroni, reaalpalk kasvas aga ainult 3,4% ning tööviljakuse kasv oli negatiivne

(-3,7%). Põhjuseks aeglustunud majanduskasv ja samaaegselt toimunud hõive kasvu kiirenemine.

2008. aastale järgnenud ettevõtete kasumlikkuse vähenemise tingimustes brutopalga kasv aeglustus, muutus negatiivseks ning 2009. aastal võrreldes eelmise aastaga vähenes 5%, kuid 2010. aastal suurenes 0,9%. 2009 ja 2010. aastal vähenes reaalpalk vastavalt 4,9 ja 2,0%. Majanduskasvu taastumine on järgnevate kvartalite jooksul jõudmas üha märgatavamalt inimesteni, suurendades nende sissetulekuid ning seeläbi tõstes üldist kindlustunnet.

Tööviljakus vähenes 2009. aastal 5,2%, kuid kasvas esialgsetel andmetel 2010. aastal 7,6%. Tööturul leidis edaspidi aset tasakaalustamatuste ja palgasurve vähenemine - tööviljakus kasvas 2010. aastal, kuid samal ajal on vähenenud reaalpalk.

Rahandusministeeriumi 2011. aasta kevadise prognoosi kohaselt kasvab tööviljakus käesoleval aastal 1,8%, 2012. aastal 2,1% ja 2013. aastal 2,5%.

Tööviljakuse ja tootmismahdade suurenedes väheneb tööpudus 2011. aastal 13,5%-ni ja 2012. aastal 11,4%-ni ning 2013. aastal 10%-ni. Prognoositakse, et 2015. aastal alaneb tööpuuduse määr 8%-ni.

Et tööviljakus paraneks, tuleb kitsaskohti, aja- ja tootmiskulusid ning finantsressursse analüüsida ja leida optimaalsed lahendused. Seejuures on määravad radikaalsed (mitte kosmeetilised) muudatused ning iga tootmises osaleva inimese teadmised, oskused, kogemused ja vastutus. Oluline on ka kontrollifunktsioon.

Majanduskasvu üheks allikaks saab olla kasutamata tööjõud. Praegu on veel suur tööpuudus ning palju tööealisi on tööturult väljas või töötab vähetootlikel aladel. Eesti majandusmudeli efektiivne ümberkujundamine eeldab väga tõsist tegelemist tööjõu küsimustega. Oskustöölise ning spetsialistide suurenev puudus nõuab riigilt vastavate hariduspoliitiliste sammude astumist, sealhulgas kutseharidusele tugevamat panustamist. Ligipääsu ümberõppele ja edasisele haridusele tuleb parandada, eriti töötute ja vähese või vananenud haridusega inimeste jaoks.

Võimalikud riigipoolsed meetmed peaksid senisest enam toetama tööturu ümberorienteerumist ja tööhõive kasvu, samuti pakkuma makseraskustesse sattunutele teatud tingimustel n-ö pehme maandumise võimalust.

Erinevalt enamikust EL-i arenenud riikidest iseloomustab Eesti majandusstruktuuri tööstuslik-tehnoloogilise innovatsiooni toetava keskkonna madal tase ning senini toimunud areng ei ole suutnud toetada Eesti majanduse pikaajalist konkurentsivõimet.

Kulude kärpimiseks ja efektiivsuse tõstmiseks tehtud ümberkorraldused on paljudes ettevõtluses tootlikkust ja kasumlikkust suurendamas. See loob head eeldused uue investeerimistsükli alguseks ja tööjõuvajaduse ning keskmise palga mõõdukaks kasvaks.

Esimese kvartali esialgsed majandustulemused ja ettevõtete efektiivsuse suurenemine ning tellimuste arvu kasv eksportivates harudes võimaldab prognoosida, et realiseerub Rahandusministeeriumi kevadise majandusprognoosi positiivne stsenaarium, mille kohaselt Eesti 2011. aasta majanduskasv ulatub 5 protsendini.